

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. I. Vtrum sit possibilis Substantia creata, cui sit connaturalis Visio
Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

substantialem. Si enim, inquiebant, est à Patre genitus, utique non à nolente: non enim potuit Pater à quoquam cogi, cum non habeat fortio-rem, ergo à volente: ergo poterat nolle, sicut poterat nolle alia: ergo Filius est aliquid contingens, & consequenter non est Deus. Ex quo argumento evidenter constat, Arrianos plus non probasse, quam Filium non procedere à voluntate Dei liberè, nec etiam coactè: sed nullo modo probabant, non procedere ex necessariâ quadam complacentiâ circa ipsam generationem. Concilia ergo & Patres, ut se declararent, concesserunt id quod Arrianorum argumentum probabat, ne viderentur contrarium sentire, dum se Arrianos opponerebant. Sicut si Concilium anathema diceret asserentibus, sanctos esse colendos cultu latræ, hoc ideo faceret, ut ostenderet, se non approbare talem cultum sanctorum, qualem nobis tribuunt hæretici.

86. Observandum. 1. Theologos distinguere inter Intellectum Essentialem seu absolutum, & intellectum Notionalem seu Relativum. Prior est omnibus tribus Personis communis, & est ipsa Essentia seu Natura divina: secundus est Personalitas Patris, seu Paternitas; eodem modo distinguunt Voluntatem in Absolutam omnibus Personis communem, & in Notionalem seu Relativam, quæ vocatur Spiratio activa, realiter distincta à Spiritu Sancto, seu Spirazione passivâ, & Patri Filioque communis.

87. Dicitur ergo Verbum procedere ab Intellectu Notionali, non item Spiritus Sanctus; & econtra Spiritus S. procedere à Voluntate Notionali, non item Verbum. Vnde infertur, Voluntatem essentialem & Notionalem inter se virtualiter distinguere, sicut & Intellectum Essentialem & Notionalem, non verò Intellectum Essentialem & Voluntatem essentialem.

88. Porro ex hac reali processione præbetur nostro intellectui fundamentum, ut ratione nostrâ distinguamus Intellectum & Voluntatem, & secundum hunc concipiendi modum dixerunt Patres, Verbum procedere per Intellectum, Spiritum Sanctum per Voluntatem; qui loquendi modus erat accommodatus ad explicandum populo diversitatem harum Personarum in ratione Sapientiæ & Amoris, & sic patet responsio ad primam objectionem.

89. Obijciunt 2. Nisi dicamus, Intellectum & Voluntatem virtualiter intrinsecè distinguere, non potest vlla commoda ratio reddi illius articuli Fidei, quare Verbum generetur, Spiritus S. non generetur: quæ tamen facili redditur admissa distinctione virtuali. sic enim dici poterit Verbum generari, quia primariò accipit Intellectum, qui est Natura; & sic ex vi processionis assimilatur Naturæ. Respondeo primò. Cum argumentum pro nostrâ Sententiâ sit planè convincens, tolerabilius esset, fateri ignorantiam in reddendâ ratione illius articuli, quam admittere distinctionem virtualem inter prædicata absolutâ; sequeremur enim exemplum S. Ambrosij lib. 1. de Fide ad Gratian. c. 1. sic loquentis. *Mihi impossibile est Generationis hujus scire secretum; vox silet, mens deficit, non tantum mea, sed etiam Angelorum, supra potestatem, supra Angelos, supra omnem sensum est.* Item imitaremur S. Augustinum lib. 5. con. Maximin. c. 14. De Patre, inquit, est Filius, de Patre est Spiritus S. sed ille genitus, iste procedens; quid autem inter Procedere & Nasci intersit, de illâ excellentissimâ Naturâ loquens explicare quis potest? distinguere inter illam Generationem, & hanc Processionem nescio, non sufficio. 2. Illius articuli rationem aliam querendam esse infra, suo loco, ubi non vnam, sed plures dabimus.

CAPUT II. DE VISIONE DEI, EJUSQUE PRINCIPIO, LUMINE GLORIÆ.

CONTROVERSIA I.

Utrum sit possibilis Substantia creata, cui sit connaturalis Visio DEI.

S. PRIMVS.

Rationes pro negativâ minus efficaces.

90. **D**icendum est, non esse possibile substantiam seu Naturam creatam, cui connaturaliter debeat Visio intuitiva Dei. Est ita in scholis recepta sententia, ut non pauci ob solam auctoritatem ei subscribant, rationibus, quibus ante hac, vltra S. Scripturæ auctoritatem, fulciebatur, planè diffusi. Quæ fortassis causa fuit, ut Recentiores in novis

rationibus in veniendis solertes fuerint. Referam, quia sunt ingeniosæ, licet minus efficaces. P. Antonius Perez jam supra laudatus, septem hujusmodi rationes excogitavit, quæ tamen alijs posterioribus non videntur arrisisse, cum eas in elucubrationibus suis dissimulanter omiserint.

91. Prima est. Omnis revelatio & locutio divina de aliquo quod non potest sciri naturaliter, seu pro-

sent proprio ingenio, sed solo Deo docente, est supernaturalis. sed Visio Dei est revelatio de aliquo, ad quod non potest proprio Marte & ingenio pertingere creatura, sed solo docente Deo. ergo. Minor probatur. Quia quilibet visio Dei est visio totius quod est Deus, adeoque est Visio ipsius divinæ Visionis (hæc enim est ipse Deus) sed hæc Visio, quæ Deus se videt, non potest sciri, nisi Deus velit illam liberè manifestare, & hoc est Deum loqui & revelare. Ergo.

92. Brevius proponit hoc argumentum Card. Pallavicinus hoc modo. Ea quæ non possunt sciri, nisi per revelationem & locutionem Dei, non possunt sciri naturaliter. sed talis scientia est, quæ includitur in Visione beatifica: nam ipsa Visio est manifestatio conceptus divini: adeoque est revelatio & locutio Dei: ergo non potest haberi naturaliter. Ad hoc ipse Pallavicinus respondet, majorem & minorem argumenti esse falsam. Major est falsa, quia supponit, in statu puræ naturæ non posse Deum loqui creaturæ locutione merè naturali. Minor verò falsa est, quia locutio ad alterum debet esse talis explicatio conceptus, quæ sit objectum respectu audientis, ita quidem, ut propter loquentis veracitatem in cognoscendo & dicendo credat eum non fallere, nec falli; talis autem non est Visio Dei, non enim ipsa movet objectivè ad credendum propter alterius testificationem, sed est ipsa immediata intuitio objecti. Confirmat, quia ubi datur locutio ad alterum naturæ distinctum, datur fides; & tamen nemo dixit, beatos credere, aut habere fidem per hoc quod vident Deum.

93. Ego, ut argumento responderem, nollem vim facere in modo loquendi, utrum visio Beatorum possit dici locutio Dei, sed negarem suppositum, nimirum Visionem quæ Deus seipsum videt, esse numerandam inter secreta divina; hoc enim negant adversarii, & esset ulterius probandum.

DICES, id posse probari hoc modo; cum P. Esparza. a. 4. Creaturæ intellectuales habent aliquod magni momenti, nimirum secreta cordium, quæ à nulla creatura possunt cognosci naturaliter, ut alibi probatur; tract. de Angel. atqui si esset possibile creatura, cui esset connaturalis visio Dei, & amicitia perfecta cū Deo, Deus nihil haberet ejusmodi: quidquid enim est alicujus momenti in Deo, est sola Deitas, quæ tota prout est in se, pateret per visionem ipsius: actus verò liberi Dei non sunt alienius momenti aut bonitatis peculiaris: esset ergo Deus deterioris conditionis, quàm quilibet substantia intellectualis creata, quod est valde absurdum. Ad hanc tamen probationem responderi posset ab adversariis, negando, quod actus liberi Dei non sint aliquid magni momenti: nam hoc quod est: *esse magni momenti*: in secretis cordium non desumitur à physica perfectione illorum actuum, ut patet, sed ab incommodo & præjudicio, quod incurrerent naturæ intellectuæ, si ipsis invitis posset alius scire quid in corde gerant.

Finge enim, veram esse sententiam Formalistarum quorundam, qui etiam actus liberos hominum voluerunt esse meras formalitates, nunquid propterea secreta cordium non erunt magni momenti? Itaque etiam in Deo magni momenti sunt secreta decreta Dei, unde defacto decreta Dei non videntur à beatis hoc ipso quod sint beati: & si Deus Angelis revelaret suum decretum de futuro extremo die Judicii, rem utique magni momenti revelaret, quidquid tandem entitativè sit decretum Dei: si enim hoc arcanum non est res magni momenti, cur Christus hoc arcanum adeo extollit? & hoc circa primum Perezij argumentum.

94. Secundum argumentum. Si alicui creaturæ substantiæ deberetur Visio Dei, tunc deberetur tanquam proprietas; sed hoc non potest dici, nam ad proprietates determinat generans: ad actum verò vitalem non potest determinare generans. Respondebunt adversarii, Visionem fore illi substantiæ debitam ut effectum proprietatis, nempe luminis gloriæ quod deberetur ut proprietas, vel si mavis, ut effectus potentie intellectivæ, quæ est proprietas saltem metaphysica: sicut defacto debetur Angelis in primo creationis instanti cognitio sui.

95. Tertium argumentum. Si alicui creaturæ deberetur Visio Dei, tunc respectu illius creaturæ Deus visus esset vile bonum, & non deliciosum, hoc est, non esset bonum majus illo, quod præcisè requiritur ad depulsionem doloris & miseriæ, cujusmodi est omne bonum necessarium, seu debitum, cujus carentia causat dolorem & miseriæ; & tale bonum ideo dicitur vile bonum, quia fundatur in indigentia; unde propriè debetur servis, quorum felicitas consistit in carentia doloris. Bonum verò deliciosum est ultra indigentiam, & est tale, cujus absentia non affert dolorem, sed tantum parit gaudium præsentia. R. 1. Negando sequelam, & afferendo instantiam in contrarium. Cognitio quæ Angelus in primo instanti cognoscit seipsum, est illi debita, & tamen non est præcisè ad tollendam miseriæ & dolorem, sed affert gaudium, & est magnum illius bonum, sicut etiam in homine est cognitio Honesti & Inhonesti. R. 2. Distinguendo. Bonum necessarium est bonum vile, & præcisè ad pellendam miseriæ aptum, quando suppositum est capax majoris boni, ad quod obtinendum ordinatur illud aliud bonum necessarium, concedo, secus, nego, v. g. Potentia moriva membrorum est vile bonum, & necessarium ad pellendum dolorem qui nasceretur ex defectu hujus potentie: cur? quia ordinatur ad aliud bonum valde desiderabile, nempe ad procurandas sensuum animique varias oblectationes, scientias, aliorum de se æstimationem, &c: Negatur itaque, omne ens depulsum doloris provenientis ex absentia talis entis, hoc ipso esse vile bonum. Nam ut observat Card. Pallav. bona eximia sunt illa, quæ excitant vehementissimum amorem sui, & consequenter sunt necessaria ad depellendum vel impediendum dolorem, qui oriretur ex absentia talis

talibus boni. Hoc ipsum eleganter expressit S. Augustinus l. 1. de *serm. Dom. in monte*, c. 3. dicens: *multum necessaria est fortitudo, quia non relinquitur sine dolore, quod cum delectatione retinetur.* Vt utrumque negabunt adversarii, nullum bonum naturaliter debitum posse esse excitativum vehementis desiderij sui, & non merè necessarium ad depellendum impediendumve dolorem. Certè si omne bonum debitum esset merè depulsivum doloris & vile bonum, Visio beata esset in Christo vile bonum, cum sit Christo debita ratione Unionis hypostaticæ substantialis complementi totius suppositi.

96. Quartum argumentum. Tantum gaudium debet asferre bonum naturaliter debitum, si possideatur, quantum dolorem asferret, si amitteretur: atqui gaudium ex Visione longè majus est, quàm esset dolor de ejus carentia. Respondebunt adversarii distinguendo majorem: Nisi ex ignorantia boni debiti dolor minuatur, concedent, si ex ignorantia dolor minuatur, negabunt. & habet argumentum instantiam jam allatam in Christo, in quo carentia Visionis non asferret tantum dolorem, quantum gaudium asfert ipsa Visio, quæ tamen est Christo debita. Quòd ergo carentes visione DEI non tam vehementer doleant, quàm gauderent, si Visionem haberent, inde provenit, quòd non habeant præsentem notitiam illam boni absentis, qualis requiritur ad causandum dolorem, & qualem habet v. g. aeger de sanitate præterita, vel cæcus de voluptate quam ante cæcitatem hauserat ex visu.

97. Quintum argumentum. Quicumque videt DEVM, amat illum amore Charitatis. Charitas autem ex vna parte amat sine modo, & ex alia quiescit in voluntate DEI: atqui si creatura aliqua naturaliter videret DEVM, illum amaret sine modo, & non quiesceret in Voluntate DEI: unde doleat, si non infinitè amaret, nec infinitè videret: ex eo enim quòd ille amor esset naturalis, non posset quiescere in voluntate DEI; nam ideo DEVS vt author naturæ dat *Tantum*, quia tanto gradu est contenta natura: ergo illa creatura naturaliter videret & amaret, vt supponitur; doleat, nisi videret & amaret infinitè: sed hoc nunquam posset, quia non est possibilis visio infinita. Ita P. Perez satis operose, ne dicam obscure. Imprimis argumentum totum habet instantiam in Christo, vt applicanti patet manifestè. Deinde respondebunt adversarii, illam creaturam penitus quieturam in voluntate DEI: & hoc potest ostendi dupliciter. Primò si dicatur, quòd creatura exigens connaturaliter visionem DEI, solummodò habeat jus ad certum & determinatum gradum: sicut Angeli juxta diversitatem perfectionis substantialis, exigunt diversas species magis vel minùs vniuersales, & hoc quidem admitterent illi, qui docent Lumen Gloriæ esse speciem impressam DEI: hoc ergo gradu accepto esset illa creatura contenta, quia haberet, quòd illi deberetur. Secundò dici posset, quòd etiamsi nullum determinatum gradum exigeret, adhuc quiesceret: nempe ob impossibilitatem

tem Visionis infinitæ exigeret, vt à DEO certus gradus determinaretur, sicut Vnio hypostatica non exigit determinatum gradum; debet verò à DEO determinari, quo non obstante Christus quiescit in Voluntate DEI.

98. Sextum argumentum desumit P. Perez ex indignitate Naturæ, hoc modo. Qui videt DEVM, habet Charitatem, cujus est, offerre DEO summa, adeoque etiam naturam deificatam vniione hypostaticâ, seu subijcere DEO aliquam Personam, quæ ob eandem naturâ cū divina sit libera ab omni subiectione: sed nulla creatura pura potest esse digna tali charitate & subiectione, ergo nec potest esse naturaliter digna visione DEI. R. Sicut defacto homo per gratiam sanctificantem fit dignus charitate, cujus est, offerre DEO summa, non effectivè sed affectivè, hoc est, casu quo haberet vniionem hypostaticam, offerret DEO seipsum Deificatum, ita creatura, cui connaturaliter competere Visio DEI, digna esset naturaliter Charitate DEI, vi cujus offerret DEO summa affectivè, etiamsi effectivè non offerret, hoc enim ad charitatem non requiritur.

99. Septimum argumentum. Si aliqua creatura esset digna videre DEVM, hoc esset per operationem perfectissimam, eò quòd beatitudo naturalis, cum sit optimum naturale, debeat esse illa operatio, ad quam natura adhibet omnes vires suas, & operatur quantum potest: sed quando natura adhibet omnes vires, tunc est magis inepta ad Visionem DEI: quia tunc adhibet omnes vires, quando operatur elicitive & objective, hoc est, quando seipsam cognoscit: sed talis operatio seu cognitio pendens à concursu elicitivo & objetivo creature, est enigmatica respectu DEI, quia videt illum in creatura: ergo non potest creatura esse digna tali visione DEI. Respondere possent adversarii, Perfectionem beatitudinis naturalis & operationis nobilissimam, non esse mensurandam præcisè ex vehementia concursus, sed multò magis ex nobilitate objecti, & modo tendendi in illud, sive deinde simpliciter, sive duplici titulo infuatur, hoc est, sive elicitive tantum, sive elicitive & objective simul. Et hæc sunt argumenta recens excogitata à P. Ant. Perez, quibus addam duo alia, quæ etiam vtrunque solvi posse videntur.

100. Octavum ergo argumentum sit P. Dickenis c. 2. n. 4. ab authore suo obscurius propositum, cujus substantia hæc est. Inter quancunque Creaturam determinatam & DEVM, est infinita distantia quoad perfectionem: ergo nulli substantiæ creatæ potest naturaliter deberi Visio seu cognitio quidditativa DEI. Probatur consequ. & ponamus creaturam. A. Propter infinitam hujus à DEO distantiam, possunt intra illam creaturam & DEVM produci per certum perfectionis excessum perfectiores & perfectiores creaturæ in infinitum, absque eo quòd vnquam perveniri possit ad perfectionem ipsius DEI: ergo propter infinitam illam distantiam non potest creaturæ A. deberi Visio DEI. Probatur consequ. & ponamus jam creaturam

nam B. perfectiorem creaturâ A. & creaturam C. perfectiorem creaturâ B. jam sic. Creatura B. hoc ipso quod sit perfectior quàm creatura A. hoc ipso, inquam, habet virtutem intellectivam perfectius assimilativam intentionaliter creaturâ C. quàm habeat creatura A. nam substantiâ intellectivâ perfectio crescit ad incrementum virtutis intellectivâ & assimilativâ intentionaliter: ergo hoc ipso quod B. ponatur esse perfectior quàm A. habet virtutem magis assimilativam. Entis perfectioris, alioquin si eodem modo essent assimilativâ, essent prorsus æquales: & hæc sunt certa, jam vterius. Ergo cum virtus assimilativa substantiæ A. sit limitata & finita, & propter inter-mediationem substantiæ B. minuatur respectu creaturæ C. ut minus possit illam assimilare, quàm ipsum B. possit: hoc ipso quævis vterior creatura perfectior D. E. F. &c. possibilis, arguet aliquam diminutionem: ergo cum possint multiplicari in infinitum, & Deus superet omnes, necesse est, ut non solum Deus, sed etiam aliqua creatura denique sit assignabilis, respectu cuius penitus evanescat virtus assimilativa.

101. Hoc argumentum multipliciter retorqueri potest. 1. In cognitione abstractiva Dei. Probaret enim, quod Deus ne quidem abstractivè cognosci posset ab illa creatura. Conatur ad hoc Author respondere, & negat sequelam; quia, inquit, omnis perfectio cognitionis, cujusunque objecti quod cognoscitur in alio aut per medium, desumitur & specificatur à medio. Ita est. Subsumo: atqui potest semper creati perfectior Angelus cognoscens Deum in medio perfectiore; nam quod perfectior est Angelus, eò perfectius etiam, licet æigmaticè, cognoscit Deum: ergo jam potest intelligi ista multiplicabilitas perfectionum majorum in infinitum, quin propterea evanescat penitus virtus cognoscitiva æigmaticè quæ datur in homine. ergo vltima consequentia tui argumenti calculatori non tenet.

102. Retorquetur 2. Probaret enim argumentum, quod nullus Angelus inferior posset naturaliter cognoscere intuitivè (non dico *comprehensivè*) superiorem, quod tamen & ipse & alij concedunt fieri posse. Sequela probatur. Nam ex communi philosophorum opinione intra quamcunque creaturarum distantiam quoad perfectionem possunt mediare infinita inæquales, & tamen omnes infra B. & supra A.

103. Retorquetur 3. Argumentum probaret, quod homo ne quidem de congruo posset promereri remissionem peccati Mortalis, imò nec Venialis: item quod talis remissio esset penitus imperabilis, imò impossibilis. Probatur sequela. quia quod Persona offensa est dignior, eò est difficilius remissibilis offensa etiam de congruo, & gravior remissio est difficilius sperabilis, quia ratione majoris gravitatis offensa magis resistit. Vides quò deducatur ejusmodi calculatio, quæ quàm sit fallax, ab omnibus agnoscitur.

104. Ad argumentum igitur respondetur,

negando, quod penitus evanesceret virtus assimilativa: quia quæcunque Virtus assimilativa est virtus æquivalens inferioribus virtutibus finitis in infinitum; sicut potest excedi perfectioribus in infinitum: vnum autem Infinitum syncategorematicum non exhauritur ab alio, quia non est minus altero.

Fuit tamen hoc argumentum mihi occasio excogitandi aliud, quod infra proponam, & validum videtur, illudque postea apud P. Esparza, sed paulò aliter propolitum inveni. q. 10.

105. Nonnum argumentum sit, quo ante hac aliqui sunt vsi, illudque de novo instauravit Eminentissimus Card. Pallavicinus. 1. p. c. 21. Si esset possibilis substantia cui connaturaliter deberetur Visio Dei, illa defacto daretur in hoc Vniverso: sed non datur, ut fatentur omnes: ergo nec est possibilis. Sequela probatur. Nam hoc vniuersum est perfectum: non esset autem perfectum, si non darentur omnes gradus entium in illo: atqui si non daretur illa creatura, & tamen esset possibilis, deesset vnus gradus entium: differret enim illa creatura plus quàm gradu à creaturis intellectualibus defacto existentibus: illa enim esset per naturam beata, impeccabilis; hoc autem est plus differre à defacto existentibus, quàm differat Animal à Planta, Avis à Pisce: & tamen hæc dicuntur ita differre integro gradu, ut si vnum hujusmodi non daretur in hoc Vniverso, esset Vniuersum imperfectum. Et hinc est (inquit laudatus Cardin.) quare in omnibus regionibus dentur Aves, Pisces, & Terrestria, non item vbique dentur canes v. g. quia canis non differt à cæteris terrestribus integro gradu, sed tantum specie.

106. Quæres, quamnam sit Regula & mensura cognoscendi sufficientem differentiam ad hoc, ut vnum ab altero differat toto gradu, & non specie duntaxat? Ad hoc quæsitum, tentatis pluribus vijs tandem respondet & concludit idem Card. n. 183. non posse Regulam exactam dari; illud tamen certum esse ait, & probat, saltem talem creaturam, cui esset connaturalis Visio, integro gradu differre à defacto existentibus, quia non esset naturaliter pars hujus Reipublicæ, non enim indigeret societate aliarum creaturarum. Post hæc iterum per tria folia regulam vniuersalem investigans, tandem concludit his verbis. *Hæc autem magis ad vivum rescabuntur in libello de Angelis, ubi etiam disputabitur, num omnes substantiarum species defacto existant, & ad mundi perfectionem sint necessariae. Quæsi in libello de Angelis, & reperi c. 2. n. 7. in compendio repetitam doctrinam, quam ex prima ejusdem parte jam retuli. de quæstione alterâ nihil reperio. studione, an casu omissa sit, nescio; neque illum libellum ipse auctor imprimi curavit, sed alius, qui faretur, se aliqua auctoris prætermisisse.*

107. Hoc itaque argumentum imprimis est à posteriori, & relinquit intellectum cupidum & sollicitum, quamnam sit radix intrinsecâ repugnantia. Deinde quærere possent adversarij ex Card. Pallavicino, vtrum Salamandra toto gradu differat à Piscibus, sicut hi ab Avibus & Terrestribus? non videtur ne-

detur negandum, cum diversum elementum inhabitet. Quererent ergo ulterius, si ad perfectionem Univerſi pertinebat, ut in omni regione pisces essent & Aves, & Terrestria, qui factum sit, ut natura non etiam Salamandram in omni regione produxerit, cum tamen in omni regione reperitur ignis?

108. Decimum argumentum est P. de Quirós. Gratia sanctificans est in Christo ejusdem rationis cum gratia nostra: deinde illa consequitur ad Verbum unitum tanquam proprietas vel quasi proprietas: ergo non est possibilis Creatura, ad quam tanquam proprietas consequatur. Probatur conseq. Nam proprietas præcipua alicujus substantiæ, est quasi mensura totius perfectionis substantiæ: ergo non potest eadem proprietas consequi ad duas substantias diversæ perfectionis: sed repugnat, aliquam Creaturam esse ejusdem perfectionis cum Christo. Ergo. Hæc est tota vis argumenti, quod Author satis prolixè inculcat.

109. Responderi potest tripliciter. 1. Negando antecedens cum S. Thoma, & pluribus (quos in Tract. de Charitate secutus sum) asserentibus, Gratiam in Christo esse heterogeneè diversam à nostra Gratia. Responderi potest. 2. distinguendo antecedens. Proprietas est mensura perfectionis substantiæ, si substantiæ perfectio sit mensurabilis, concedo, si non sit mensurabilis, nego. Christi autem perfectio non est mensurabilis. unde quia gratia est finita, dicent adversarii, debere esse possibilem substantiam finitæ perfectionis, ut per gratiam mensurari possit; & sic argumentum potius in authorem retorqueri possit. Responderi potest. 3. Aliter distinguendo. Proprietas est mensura perfectionis substantiæ, si effectus formalis primarius proprietatis non habetur eminenter à substantia, antecederet ad ipsam proprietatem, transiret antecedens. si habetur, nego antecedens. Effectus formalis Gratiæ, qui est: *reddere sanctum, impeccabilem in sensu composito*, &c. eminenter habetur in Christo à Verbo, ita ut etiam gratiam creatam non haberet, adhuc esset Filius Dei, Amicus, impeccabilis, &c. Et hæc sunt argumenta, quæ mihi non omnino solida videntur. Sunt & alia quædam, quæ, quia ab Arriaga & Ripalda solvuntur utcumque, prætermitto.

§. II.

Probatur Conclusio primò, ex illo Principio D. Thomæ, quod modus cognoscendi sequatur modum essendi.

110. Argumentum est D. Thomæ q. 12. a. 4. in C. cujus vis ut intelligatur, observandum est, quod omnis creatura possibilis sit capax compositionis, adeoque nulla possit esse simplex quoad omne esse sibi communicabile; habebit enim distinctam à se durationem, ubiocationem, & si sit substantia intellectualis, habebit distinctam à se Intellectionem, cum nulla possit esse substantialis intellectio. Hoc sensu est accipienda phrasia Tho-

mistica, quæ dicitur omnis creatura esse immersa Potentialitati & Materialitati.

111. Pari modo omnis creatura habet esse participatum ab alio. Econtra Deus habet esse simplicissimum, est purus Actus, & ens à se. Hinc, ut observant Recentiores, manifestum est, modum essendi divinum esse toto genere diversum à modo essendi Creaturarum, & non præcisè secundum plus & minus, qualiter est diversus modus essendi inter creaturas, quarum una est magis vel minus composita, pluribus vel paucioribus egens, à perfectioribus vel imperfectioribus dependens, &c. Hoc posito

112. Argumentor hoc modo. Quod habet materialitatem compositionis, & participationis, non potest naturaliter per proprias vires videre Deum, carentem tali materialitate: sed omnis creatura possibilis eam habet: Ergo nulla potest naturaliter videre Deum. Major est probanda. Modus cognoscendi sequitur modum essendi, hoc est, modus cognoscendi naturaliter competens cognoscenti, semper in modo representandi inficitur illà imperfectione materialitatis, ob quam cognoscens substantia est imperfectior objecto cognito quoad esse substantiale: sed Visio intuitiva Dei in modo representandi Deum non inficitur illà materialitate compositionis & participationis; non enim representat Deum ænigmaticè, & instar entis compositi & participati, sed ut est in se: ergo talis modus cognoscendi non potest esse naturalis enti participato. Major probatur dupliciter, inductione, & ratione à priori. Inductione sic. Ex eo quod animalia irrationalia sint purè materialia, hoc est, habentia formam, quæ sine unione cum materia non potest naturaliter subsistere, sit, ut non possint elicere cognitionem nisi merè materiale etiam in representando, hoc est representantem merè materialia, sive quod idem est, merè connexa naturaliter & semper cum materia; econtra Anima rationalis, quia est spiritualis, potest cognoscere saltem ænigmaticè & abstractivè spiritualia: quia verò ex natura sua unitur ab initio corpori, ideo quamdiu illi unitur, dependet in modo cognoscendi à phantasmate, & non potest spiritualia cognoscere, nisi ad modum rerum materialium & corporearum. Angeli verò cum sint omnino & pro omni statu absoluti à materia physica, hinc est, quod possint cognoscere Deum non ad modum corporis: verum quia & ipsi sunt Ens participatum, ac participativum seu ulterius perfectibile, hinc fit, quod nec Angeli possint Deum aliter, quam instar rei perfectibilis cognoscere: ergo cum hæc ratio procedat in omni creatura possibili, nulla creatura poterit in naturali modo cognoscendi Deum aliter cognoscere.

113. DICES. Intellectus etiam una cum lumine gloriæ sumptus, adhuc est complexum aliquod creatum, & tamen huic complexo debetur Visio Dei: ergo materialitas & compositio creaturæ non obstat, quin ipsi possit esse connaturalis Visio Dei. R. Distinguendo antecedens. Est comple-

complexum includens vnam partem quæ est essentialiter favor respectu alterius, concedo antecedens, aliter nego antecedens; & eodem modo distinguo consequens. Non repugnat creaturæ ut includenti favorem, deberi gratiam ratione illius ipsius favoris, concedo, aliter nego Conseq. Non est itaque absurdum aliquid deberi creaturæ, ut includenti favorem & gratiam elevatam, quod secludenti favorem non deberetur; prout magis declarabitur in solutione objectionum. Nunc breviter exemplo demonstro. Nulli Naturæ intellectuali potest naturaliter competere Jurisdictio in alias creaturas intellectuales sibi quoad omnem perfectionem æquales, secluso omni favore; & tamen per extrinsecum favorem, vel spontaneam electionem, aut compromissionem, potest convenire & defacto convenit.

114. Specialiter autem in nostro casu ita fieri posse expediebat; quia, ut peracutè notavit P. Ant. Perez, est Deo dignissimum, posse exercere Magisterium, & docere creaturam quamcunque ultra id quod naturaliter scire posset. Breviter. Ad perfectionem Dei spectat, esse objectum Satiativum creaturarum intellectualium: non potest autem satiari nisi per Visionem sui, ut in tr. de Beatitudine probatur: ergo debebat esse possibilis elevatio ad Visionem Dei. Et hæcenus probata est major propositio principalis argumenti per inductionem.

115. Probatur nunc à priori eadem major propositio, quòd Modus cognoscendi sequatur modum essendi. Intellectio est quædam intentionalis possessio, seu continentia objecti, juxta illud Philosophi, quòd Intellectus speculando fit omnia: porro hæc continentia inexistens intellectui, est mensura Potentiæ tanquam Virtutis contentivæ, quia Virtus continendi debet esse proportionata actui per quem objectum apprehenditur & continetur, & iste actus non potest in suo genere esse perfectior, quàm ipsa virtus continendi sit in suo genere: atqui virtus continendi est ipsissima perfectio naturæ intellectivæ, h. e. natura intellectiva dicitur in tantum esse perfecta in quantum est contentiva objectorum cognoscendorum: ergo modus cognoscendi non potest in suo genere, hoc est in modo representandi, esse perfectior, quàm natura intellectiva est in modo essendi: ergo si hæc in suo genere & modo essendi imbibit materialitatem & potentialitatem, debet etiam eandem in suo genere, hoc est in modo representandi, imbibere modum cognoscendi.

116. Confirmatur. Plus distat modus essendi Dei à modo essendi creaturæ in genere, quàm distet modus essendi Angeli à modo essendi hominis, & etiam quàm modus essendi hominis à modo essendi Brutorum. atqui propter horum invicem excessum requirit præstantia Angeli, ut circa Angelum possit dari modus cognoscendi præstantior quàm sit ille, qui connaturaliter debetur homini; & similiter præstantia hominis requirit, ut circa hominem possit dari perfectior modus cognos-

scendi, quàm qui convenit brutis connaturaliter: ergo multò magis debet circa Deum posse dari modus cognoscendi præstantior, quàm qui debeatur ulli creaturæ intellectuali secluso omni favore. Argumentum hoc paucis complexus est S. Chrysostomus sup. Jo. 1. *DEVM nemo vidit unquam, Ipsum inquit, quod DEVS est, non solum Propheta, sed nec Angeli viderunt, nec Archangeli* (rationem vniuersalem dat) *Quod enim Creabilis est Natura, qualiter videre poterit, quod increabile est?* Verum quidem est, quòd S. Chrysostomus locutus videatur de Comprehensione Dei, prout interpretatur Angelicus D. ar. 1. nihilominus inde intentum nostræ Conclusionis inferri potest. Si enim posset alicui creaturæ esse connaturalis Visio Dei non comprehensiva, non faciliè poterit ostendi repugnantia Comprehensionis supernaturalis, ut patebit ex dicendis de Comprehensione Dei.

§. III.

Probatur Conclusio 2. ex conditione servilis cuiusvis creaturæ.

117. Argumentor 2. Si alicui creaturæ posset esse conaturalis Visio Dei, posset eidem esse connaturalis amicitia Dei: sed hoc est impossibile. Ergo & illud prius. Sequelam probabo paulò pòst. Nunc probò minore. Omnis pura creatura essentialiter est servus Dei: atqui servo non potest, secluso favore indebito, debita esse amicitia Domini: ergo &c. Major est nota per se, & faciliè declaratur. Nam ad perfectissimū dominium excogitabile spectat, posse opere suo uti ad libitum suum, nullo habito respectu ad interesse ipsius operis: atqui omnis creatura est essentialiter opus Dei. Minor autem probatur 1. ex verbis Christi Jo. 15. *Iam non dicam vos servos, quia servus nescit, quid faciat dominus ejus. vos autem dixi amicos, quia omnia quæ audivi à Patre meo, nota feci vobis.* Ecce! quòd servus quæ talis non habeat jus ad ea quæ communicantur amicis. Probatur eadem minor 2. Ratione. Nam cui debetur Amicitia, debetur Amor quo ametur in bonum amati tanquam finem *CVL.* atqui servo non debetur connaturaliter talis amor, quia servus totus optimo jure referri potest in beneplacitum domini sui, ergo &c. Totum hoc paucis verbis complexus est Cyrillus lib. 1. in Jo. c. 13. *Creatura, inquit, cum serva sit, nutu tantum & voluntate Patris ad supernaturalia vocatur.*

118. Hoc argumentum multis modis enervare conatur Arriaga, *sect. 6.* & imprimis ait, posse negari sequelam. Nam servus potest naturaliter dominum intueri, licet non sit ejus Amicus: ergo potest alicui creaturæ naturaliter convenire Visio Dei, absque eo quòd illi conveniat sanctitas & amicitia.

119. Sed probatur sequela. 1. Eadem dignitas, in quâ radicatur Visio Dei, est etiam radix amicitia divina, seu amoris reciproci: & impossibile est naturam esse dignam Visione Dei, & non esse dignam amore amicitia: nam ad visionem
C 3
DEI ne-

Dei necessarium sequitur amor amicitiae; & Visio Dei est illud per quod bona Dei sunt bona videntis, & necessitat hominem, ut habeat Deum pro fine *CVI*. ergo si quae creatura posset esse digna Visione Dei, esset hoc ipso digna amicitia Dei, cum esset digna frui omnibus bonis Dei. Probat. 2. Ad infinitam Majestatem Dei pertinet, posse amicis suis communicare felicitatem, quae nulli non amico naturaliter competat. sed non potest Deus communicare majorem felicitatem, quam Visionem Dei: ergo haec non potest competere naturaliter alicui, quin eidem competat amicitia. Et hinc patet quam frivola sit instantia de aspectu oculari, quo servus videt Dominum suum temporalem; hic enim aspectus tam parum fatiat servum, aut facit bonorum Domini participem, quam parum ex ejusmodi domini aspectu felix sit.

120. Respondet Arriaga. 2. Negando minorem; & imprimis eam retorquet. Nam homo, inquit, naturaliter est capax alicujus amicitiae cum Deo: ergo amicitia ex conceptu suo non excedit capacitatem naturalem substantiae creatae. Sed contra videtur. Quia, ut bene observavit P. Bernardus Aldrete *disp. 3. de vis. DEI. s. 4. n. 10*. Amicitia naturalis Dei cum homine non est proprie amicitia, quia homo in statu purae naturae non posset evadere dignus & capax illorum bonorum Dei, quae non debentur nisi filiis Dei, quales etiam sunt adoptivi per gratiam sanctificantem; atqui amicus proprie dictus debet etiam horum bonorum esse capax, & dignus videre, ac satiari aspectu amici, & frui bonis amici, & communicatione Arcanorum. & hanc amicitiam dicimus non posse deberi servo seclusa omni elevatione: Talem autem amicitiam haberet illa creatura, cui esset connaturaliter debita Visio Dei.

121. Respondet Arriaga. 3. aliter retorquendo argumentum. Defacto Angeli & homines dignificantur per gratiam ad Visionem & amicitiam Dei, & tamen Angelus & homo cum gratia adhuc est mera creatura, neque per gratiam unquam extrahitur à natura servi, sed manet semper servus: ergo non obstante servitute potest creatura esse digna amicitia Dei. Respondet Card. de Lugo, hominem etiam dum habet gratiam, esse quidem servum, sed insuper habere aliquem favorem indebitum servo, per quem elevatur ad amicitiam Dei: habet enim gratiam, quae ideo dicitur esse gratia, quia est indebita illi cui datur, & ideo datur ut homo eleveatur ad aliquid indebitum. Confirmat responsionem P. Aldrete exemplo. Creatura ex se non debetur cognitio futurorum: si tamen ex favore acciperet à Deo speciem representationis rei futurae, jam homini ut habenti talem speciem deberetur cognitio rei futurae.

122. Contra hanc responsionem exclamat Arriaga. n. 30. Quid quæso juvat, eam qualitatem datam esse per favorem Dei, ut ideo per eam dignus reddatur homo, cui debeatur amicitia? Si mancipio vili donaret ex favore Imperator pul-

chram plumam pro pileo, aut calceos, dicereturne tunc jam supposito eo favore esse dignus & promereri amicitiam Imperatoris? Item Rusticus non est dignus amicitia Imperatoris ob carentiam nobilitatis: jam si Imperator donaret Rustico plures Rusticitates, seu Titulos essendi rusticum, non propterea extraheretur à ratione rustici, ergo eodem modo per donationem Gratiae, quae est creatura, non extrahitur homo à ratione servi, imò fit magis servus, quia fit magis obligatus. Denique addit, favorem non obstat, quominus aliquis sit naturaliter capax amicitiae; nam quando homo cum homine contrahit amicitiam, etiam exhibet alteri favorem indebitum, & tamen alter est naturaliter capax amicitiae. Haec ille.

123. Verum haec Rusticitates non habent paritatem cum Gratia sanctificante quoad praefens punctum. Non vtiq; quicumque favor extrinsecus alterius, consistens in aliquo benevolo affectu, reddit formaliter dignum amicitia illum cui exhibetur, sed talis affectus, qui confert formam dignificantem, & ex se praebentem jus ad bona Amici, & arcanorum communicationem; hujusmodi forma non sunt *pluma, calcei* aut *Rusticitates*: est autem Gratia sanctificans, hujus collatio non vtiq; auferat ab homine rationem servi, sed auferat rationem *puri servi*, quia insuper facit amicum, quo sensu dixit Christus Apostolis Jo: 15. *Jam non dicam vos servos, sed amicos*. Hanc formam dicimus non posse servo deberi; quia hoc ipso quod deberetur, destrueret rationem servi omnino, quia supponeret substantiam ex natura sua habentem jus ad Amicitiam.

124. Ad exemplum de favore incluso in amicitia hominum, respondetur, hujusmodi favorem esse favorem proportionatum alterius hominis perfectioni, qui est in natura aequalis, & ad aequales operationes ordinatus, independenter ab omni favore, adeoque non habet in se vllum praedicatum essentiale, vi cuius ita deprimatur infra alterum, ut illius favore debeat prius dignificari, antequam amore amabili ametur & amet. At verò esse essentialiter servum Dei, est praedicatum, vi cuius opus habet omnis creatura intellectualis, ut, antequam ametur & amet amore amabili, prius participet naturam divinam per favorem, qui servo non debetur. Itaque homo homini exhibet quidem gratis ipsum affectum amoris, sed non exhibet dignitatem ad talem amorem: Deus verò creaturae vtrumque gratis exhibet, quia servo neutrum ex se debetur aut convenit, ut magis patebit ex dicendis. Itaque,

Confirmatur argumentum 1. & simul retorquetur instantia de amicitia inter homines. Homo quantumvis ex essentia sua sit statu liber, & repugnet vnum hominem ex essentia sua esse conditionis servilis, nihilominus non habet ex essentia sua Jus ad Amorem Amicitiae sibi ab altero exhibendum, ergo multò minus poterit creatura, quae est essentialiter conditionis servilis respectu Dei, ex essentia sua habere & pretendere Jus ad amorem amicitiae sibi à Deo exhibendum. Probat consequentia

sequentia. Nam utique conditio servilis magis refertur amicitiae, quam status libertatis, hoc est exemptionis à servitute?

125. Confirmatur. 2. Creatura, cui connaturaliter deberetur Visio DEI, haberet connaturaliter Jus ad hereditatem Filiorum DEI, quæ est Visio DEI: sed hoc repugnat. Servus enim, secluso omni favore debito, & solâ conditione servili (quæ tenetur omnis creatura) spectatâ, non habet Jus ad hereditatem filiorum DEI, hoc ipso quod talis hereditas sit propria Filiorum. atqui omne quod servo connaturaliter debetur, non excedit conditionem servilem: ergo repugnat illi deberi Visionem quæ est hereditas filiorum, ad quam per gratiam adoptamur. Quod autem aliqui hoc argumentum restricti denique dixerint, talem creaturam fore simul essentialiter servum & filium, sed neque naturalem, nec adoptivum, non quidem naturalem, cum non habeat eandem naturam cum Patre, non adoptivum, quia non per favorem; hoc inquam tam absone dictum est, ut taceat immorari.

§. IV.

Tertia Probatio, ex Mensura Perfectionis cujusque Naturæ Intellectualis.

126. Argumentum hoc est Metaphysicum, &, nisi fallor, efficax, si bene penetratur. Pro quo supponendum est primo, Visionem DEI esse perfectiorem quacunque cognitione creata possibili, etiam comprehensivâ circa quodcunque objectum creatum. Sola enim Visio DEI satiat & beat.

127. Supponendum 2. Vnam substantiam intellectualem creatam in tantum esse perfectiorem aliâ substantiâ intellectuali, in quantum potest elicere cognitionem perfectiorem: nam perfectio cognitionis, cum sit operatio maximè propria & nobilissima, est mensura perfectionis naturæ intellectualis. Nunc,

128. Formatur argumentum hoc modo. Nulli creaturæ potest deberi perfectior cognitio, quam comprehensio sui: atqui Visio DEI est perfectior quam cujuscunque creaturæ creata comprehensio: ergo Visio DEI nulli creaturæ potest deberi. Major probatur. Virtus intellectiva creaturæ non potest elicere perfectiorem cognitionem, quam sit illa, quam promeretur ipsa perfectio illius creaturæ: sed nullius creaturæ perfectio promeretur perfectiorem cognitionem quam comprehensionem sui: ergo perfectissima cognitio quam potest naturaliter elicere virtus creata intellectiva, est comprehensio sui. Minor est evidens, nam comprehensio adequat intentionaliter, & exhaustivum objectum. Major probatur. Virtus intellectiva creaturæ in genere non potest esse majoris perfectionis, quam sit ipsa cognoscibilitas creaturæ intellectivæ in genere: & Virtus intellectiva talis creaturæ in specie, non potest majoris perfectionis esse quam cognoscibilitas ejusdem creaturæ in specie: sunt enim vna eademque indivisibilis

entitas. Atqui perfectio Virtutis cognoscitivæ desumitur à perfectissima cognitione quam illa potest elicere, ut dictum est. & perfectio cognoscibilitatis desumitur à perfectissima cognitione propria quam potest terminare: ergo perfectissima cognitio quam potest creatura terminare, est etiam perfectissima quam potest elicere: sed perfectissima cognitio quam potest terminare, est comprehensio sui: ergo etiam perfectissima cognitio quam potest naturaliter elicere, est eadem comprehensio sui.

129. Declaratur magis hæc argumentatio. Certum est, quod nulla substantia creata intellectiva possit connaturaliter comprehendere aliam substantiam creatam nobiliorem, v.g. homo Angelum, vel Angelus inferior superiorem. Hoc inde provenit, quia Virtus quævis intellectiva habet pro mensura comprehensionem sui. Jam vterius. Visio DEI est perfectior quacunque comprehensione creatâ cujuscunque creaturæ: ergo Virtus intellectiva creata, quæ non potest naturaliter comprehendere quancunque creaturam perfectiorem in infinitum creabilem, non potest naturaliter videre DEVM; qui enim non potest id quod est minus, non potest id quod est plus. Subsumo. Atqui nulla est possibilis creatura, quæ possit comprehendere quancunque creabilem, talis enim creatura esset omnium possibilium perfectissima, implicat autem produci creaturam omnium possibilium perfectissimam: ergo à primo ad ultimum implicat creatura, quæ possit connaturaliter videre DEVM.

§. V.

Quarta Probatio, deducta ex repugnantia Creaturæ impeccabilis.

130. Argumentor 4. Si esset possibilis substantia creata, cui deberetur connaturaliter Visio DEI, talis substantia esset ex natura sua impeccabilis; omnes enim illius actus dirigerentur à Visione beata, excludente omne periculum contrahendæ culpæ & reatus ad poenam: atqui repugnat substantia creata impeccabilis ex natura sua: ergo &c. Minor à SS. PP. supponitur. S. Augustinus: lib. 3. contra Maximinum c. 12. cujuscunque inquit, creaturæ rationali præstatur, ut peccare non possit, non est hoc naturæ propriæ, sed DEI gratiæ. S. Damascenus lib. 2. c. 3. Eo ipso inquit, quod rationalis est & intelligens, liberi est arbitrij, Potestatem habens manendi & procedendi in bono, & in deterius prolabendij. Probatur etiam ratione. Ad majestatem DEI spectat, posse omnem personam, quæ DEVS non sit, legibus coercere, obedientiam exigere sub interminatione inimicitiae & poenæ: atqui substantia impeccabilis non potest hoc modo coerceri, ut probabo in tractatu de Incarnatione: ergo, &c.

Huic argumento varias responsiones adhibet P. Ripalda; sed quia questionem ad alia transferrunt, quæ hic expediri sine confusione non possent,

sent, ideo eas non refero, sed ex alibi dicendis in-
pugnandæ erunt. Interea videri possunt rejectæ à
P. Aldrete.

§. VI.

Solvuntur Objectiones.

131. Obijcitur 1. Aggregatum ex nostro Intellectu
& lumine gloriæ, est quid finitum & limi-
tatum: sed cuicumque aggregato finito & limitato
potest æquivalere substantia creata simplex: ergo
& illi aggregato. sed tali substantiæ deberetur Vi-
sio beatifica non minus quam defacto debetur illi
aggregato: ergo est possibilis substantia cui debea-
tur Visio beatifica. 2. Negando minorem, quæ
patitur instantias manifestas. Intellectus huma-
nus cum specie impressa representante futura con-
tingentia, vel secreta cordium, item humanitas
cum Vnionem hypostaticam, sunt aggregata finita,
quibus tamen nulla substantia simplex æquivalere
potest in ordine ad hoc, ut illi debeatur cognitio
futurorum, vel secretorum, vel valor infinitus
meritorum & satisfactionis &c. Item aggregato ex
substantia intellectiva & intellectione distincta,
non potest dari æquivalens substantia, quæ per
suam entitatem sit cognitio. Sicut ergo in his ag-
gregatis invenitur repugnantia specialis, ita etiam
in aggregato ex Intellectu & lumine gloriæ, ob
rationes allatas.

132. Imò, repugnat, vnam Entitatem sim-
plicem præcisè æquivalere, absque perfectionis
excessu, aggregato, cuius vna pars recipiat effectum
formalem ab altera comparte. Ratio est, quia per-
fectius est habere prædicatum per identitatem,
quam per formam distinctam. Quando ergo ef-
fectus formalis est ejusmodi, ut si conveniret per
identitatem, extraheret subiectum denominatio-
nis à conceptu creature, hoc ipso repugnat dari hu-
jusmodi entitatem creatam. Talis autem esset
substantia, cui esset connaturalis Visio Dei, ut
hactenus probatum est. Ergo &c.

133. Obijcitur 2. Omne accidens hocipso
quod sit entis ens, debet habere possibile subje-
ctum substantiale cui debeatur: ergo etiam acci-
dentia supernaturalia. Respondet P. Aldrete
d. 3. s. 9. n. 5. sufficere, quod detur suppositum, nem-
pe Christus Dominus, cui debeantur. Verùm
hæc Responsio non est universalis: sunt enim
plura accidentia supernaturalia, quæ non debentur
Christo, sed potius eorum absentia debetur,
cuiusmodi sunt Characteres, habitus Fidei, Pœni-
tentia, si sit virtus reflexiva. Deinde inveniun-
tur accidentia etiam naturalia, quæ nulli substan-
tiæ debentur, cuiusmodi est, impulsus impressus
lapidi. Denique non est vlla ratio, quare acci-
dentia debeantur necessariò alicui subiecto, & non
etiam modus substantialis debeatur alicui modifi-
cato, & tamen Vnio hypostatica nulli modificato
debetur, ita ut si illo careret, esset in statu violento.

2. ergo ad objectionem negando antece-
dens, satis enim est, quod omni accidenti corre-
spondeat subiectum, in quo tale accidens existit
existere, etiam si ab illo subiecto non exigatur.

134. Obijcitur 3. Datur defacto modus
substantialis supernaturalis, videlicet Vnio hypo-
statica; cui debentur cetera dona supernaturalia,
& Visio beatifica: ergo erit possibilis saltem sub-
sistentia creata supernaturalis, cui eadem dona su-
pernaturalia debebuntur. 2. Negando Conseq.
Omnis enim subsistentia, hoc ipso quod sit termi-
nus naturæ creata, illique proprius, non est super-
naturalis, sed naturalis, utpote debitus naturæ.
Quod autem vnio hypostatica sit supernaturalis,
ratio est contraria, quia non debetur humanæ na-
turæ; nec vllis naturæ viribus obtineri potest.

135. Obijcitur 4. Sicut non est de con-
ceptu accidentis, deberi subiecto, ita non est de
conceptu Formæ substantialis, deberi subiecto, er-
go sicut est possibile accidens supernaturale, ita erit
possibilis forma substantialis supernaturalis. sed
tali substantiæ debebitur Visio beata. Ergo. Hæret
in huius argumenti solutione P. Aldrete. Re-
spondeo negando antecedens, & paritatem. Nam
accidentia supernaturalia nec quidem sub disjunc-
tione debentur substantiæ creata; neque conti-
nentur in viribus naturæ. Omnis autem forma
substantialis, utpote principium suarum operatio-
num, adeoque formalissima Natura, debet conti-
neri in viribus naturæ, & sub disjunctione deberi.

Obijci possit. 5. specialiter contra proba-
tionem desumptam ex conditione servili. Etiam si
omnis creatura sit essentialiter conditionis servilis,
hinc tamen non sequitur (prout videtur superius
intulisse) eam fore filium Dei, si illi deberetur Vi-
sio beata. Potest enim bene intelligi Jus ad hæ-
reditatem filiorum Dei, quin sit Filius ille qui
habet tale Jus. Si enim Spiritus S. assumeret hu-
manitatem, talis Persona nec esset Filius Dei Na-
turalis, nec Adoptivus, & tamen haberet Jus ad
hæreditatem filiorum Dei. Ergo pariter possit in-
telligi substantia creata habere tale Jus.

136. P. Aldrete pro certo supponit, quod
talis Persona non esset Filius Dei naturalis. Id
ipsum supponit Card. de Lugo. Sed contrarium
diceret Suarez, qui cum pluribus alijs defendit,
Christum quæ hominem esse Filium totius Trini-
tatis, non præcisè ratione Processionis Viventis à
vivente, &c: sed ratione Juris ad hæreditatem.
De hoc dicam in tract. de Incarnatione. Nunc Re-
spondeo negando ultimam consequentiam: Quia
Persona cui debetur Jus ad hæreditatem filiorum,
debet vel esse Filius, vel dignitatis æqualis cum Fi-
lio naturali, ratione Naturæ sibi communis cum Fi-
lio naturali, quod servo convenire non potest.

CONTROVERSIA II.

*Utrum Lumen Gloriæ habeat rationem
speciei impressæ, concurrente præcisè
loco Objecti, vel potius habeat ratio-
nem principij, sicut alij habitus su-
pernaturalis.*

137. Sup-